

IT a anatomie firmy

(Vymezení pracovních termínů)

(pracovní dokument)

MBI tým

VŠE Praha, 2026

Application Programming Interface	Application Programming Interface – API – rozhraní aplikačních programů
Atribut	Atribut – vlastnost entity nebo sloupec/pole u databázové tabulky nebo položka v datovém souboru. Datová část objektu, tj. proměnná, která je součástí objektu.
Business Intelligence	Business Intelligence – BI – souhrn technologií, a nástrojů, které umožňují na základě aplikace multidimenzionálního přístupu k měření vytvářet a optimalizovat aplikace na podporu analytických a plánovacích aktivit podniku
Cloud computing	Cloud computing – metoda přístupu k využití výpočetní techniky, která je založena na poskytování sdílených výpočetních prostředků a jejich využívání formou služby. Existují nejrozličnější modely služeb a možnosti jejich poskytování, ale všem typům cloud computingu je společná schopnost poskytovat prostředky na vyžádání, elasticky, samoobslužně a prostřednictvím přístupu z rozsáhlé sítě a také schopnost měřit spotřebované služby v rámci sdíleného fondu prostředků.
Competitive Intelligence	Competitive Intelligence – CI – systematický a etický program pro získávání, analyzování a řízení externích informací o trhu, konkurenci a trendech, které mohou mít vliv na podnikové plány, rozhodování a jeho činnost.
Databáze	Databáze – DB – data, které slouží více aplikacím, jsou v nich minimalizovány redundance dat a existuje vhodně centralizovaná správa těchto dat. Cílem databázového systému je uspořádat datové zdroje (datovou základnu) na počítači tak, aby tyto zdroje mohly být využívány.
Databázový server	Databázový server – Database Server, server orientovaný na zpracování dat v databázích.
Datové tržiště	Datové tržiště – Data Mart – DMA – analytická databáze určená pouze pro určitou část podniku (útvary, oblast řízení apod.).
Datová pumpa	Datová pumpa – ETL – Extract, Transform, Load – datová pumpa – software pro realizaci transformací dat mezi různými datovými zdroji
Datový sklad	Datový sklad – Data Warehouse – DWH – integrovaný, subjektivně orientovaný, stálý a časově rozlišený souhrn dat, uspořádaný pro podporu potřeb managementu.
Datový typ	Datový typ – označuje typ dat uložených v proměnné, např. číslo, text apod. Určuje množinu přípustných hodnot a operace s těmito hodnotami
Diagram tříd	Diagram tříd – Class diagram – jeden z diagramů UML, vyjadřuje třídy a vztahy mezi nimi
Diagram užití	Diagram užití – Use Case diagram – jeden z diagramů UML, vyjadřuje chování systému a vztah k okolí
Dimenze	Dimenze – analytické hledisko pro identifikaci a hodnocení sledovaných ukazatelů a je tak součástí de facto každé metriky. Z informatického pohledu se jeví jako struktura dat, případně jako databázová tabulka obsahující záznamy o jednotlivých prvcích dimenze, tj. např. o jednotlivých službách informatiky, dodavatelích IT apod.
Dimenzionální modelování	Dimenzionální modelování – vymezení všech dimenzí, jejich obsahu, včetně vnitřní hierarchie prvků, a dílčích charakteristik jednotlivých dimenzí, určení soustavy sledovaných ukazatelů (faktů) a jejich dílčích charakteristik, specifikace vazeb mezi ukazateli a odpovídajícími dimenzemi.
Dimenzionální tabulka	Dimenzionální tabulka – tabulka obsahující kontext k datům fakt tabulky, obsahuje obvykle textové popisné údaje.
Dotazovací jazyk	Dotazovací jazyk – umožňuje uživateli formulovat dotazy či získávat informace z databáze formulací požadavku podle definovaných standardů.
DSA	DSA – Data Staging Area – jde o místo v architektuře datového skladu, kde se data ze zdrojových systémů zpracovávají a transformují do podoby dat definovaných dimenzionálním (cílovým) modelem.
Entita	Entita – označení obecného jasně definovaného prvku.
ERP	ERP – Enterprise Resource Planning – aplikace mající celopodnikový charakter a pokrývající funkcionalitou většinu, resp. velkou část funkcí podnikového řízení
ETL	ETL – Extract, Transform, Load – datová pumpa – software pro realizaci transformací dat mezi různými datovými zdroji
Fakt	Fakt – metrika (zpravidla číselná hodnota), která je v podniku sledována.

Fakt tabulka	Fakt tabulka – tabulka obsahující obchodní fakta a hodnoty, zpravidla číselné a aditivní.
Faktor	Faktor – souhrnné vyjádření v MBI pro organizační, ekonomické, technologické a další podmínky řešení a realizaci úloh řízení podniku a informatiky, např. úroveň managementu, existence nabídky cloud computingu, různých typů aplikací apod.
Granularita	Granularita – úroveň podrobnosti faktů uložených ve fakt tabulce.
Implementace	Implementace – realizace navrženého systému v programovém prostředí.
In-memory computing	In-memory computing – výkonná databáze umožňující real-time zpracování enormního množství operací s cílem zrychlení jednotlivých transakcí jak na úrovni procesů, tak celých modulů
Key Goal Indicator	Key Goal Indicator – KGI – cílově orientovaná metrika, tj. měří výsledek procesu, např. počet úspěšně vyřešených incidentů v procesu řízení incidentů.
Key Performance Indicator	Key Performance Indicator – KPI – metrika výkonnosti jednotlivých složek procesu (činností a zdrojů procesu), tj. měří jednotlivé činnosti a zdroje procesu, např. dobu trvání činnosti, objem zpracovaných dokumentů, % využití doby operátora service desku apod.
Klíč	Klíč – identifikace entity – zvolený atribut entity, rozlišují se primární a sekundární klíče entity.
Kostka	Kostka – označení pro multidimenzionální databázi (nebo její princip). Kostka je realizována buď prostřednictvím multidimenzionální databáze, nebo zvláštní struktury relační databáze.
Metoda	Metoda – představuje známou a v rámci úloh modelu MBI aplikovatelnou metodu manažerského (např. BSC, RPZ atd.), ekonomického (např. ABC, ROI atd.) nebo informatického charakteru (datové modelování, dimenzionální modelování atd.).
Metodika	Metodika – doporučený souhrn fází, etap, přístupů, zásad, postupů, pravidel, dokumentů, řízení, metod, technik a nástrojů pro tvůrce informačních systémů, který pokrývá celý životní cyklus informačního systému.
Metrika	Metrika – sledovaná a měřená hodnota ukazatele pro potřeby řízení podniku a informatiky. K ukazatelům se váží dimenze pro jejich identifikaci, analýzy a plánování. Vychází se přitom z principů dimenzionálního modelování.
Multidimenzionální databáze	Multidimenzionální databáze – databáze, kde jsou data uložena na principu vícerozměrové matice. Hodnoty jsou přístupné přímo pro danou kombinaci prvků dimenzí.
OLA	OLA – Operational Level Agreement – je formální mechanismus, který zajišťuje spolupráci interních a externích dodavatelů služeb IT při plnění jejich nejčastěji outsourcingového kontraktu.
OLAP	OLAP – Online Analytical Processing – informační technologie založená především na koncepci multidimenzionálních databází. Jejím hlavním principem je několikadimenzionální tabulka umožňující rychle a pružně měnit jednotlivé dimenze a měnit tak pohledy uživatele na modelovanou ekonomickou realitu.
OLAP server	OLAP server – technologie pro uložení a správu dat v multidimenzionálních databázích, pro jejich vytváření a plnění.
Podnikový proces	Podnikový proces – proces, kterým podnik zajišťuje naplnění podnikových cílů, reaguje na významné události a zajišťuje produkci plánovaných výstupů (produktů, služeb apod.).
Produkční databáze	Produkční databáze – databáze uchovávající data, které vytváří a spravují transakční informační systémy a představují hlavní vstup do řešení business intelligence.
RACI	RACI – matice RACI přiřazuje a zobrazuje odpovědnosti jednotlivých osob či pracovních míst za danou oblast v organizaci: R – Responsible (vykonává), A – Accountable (zodpovídá), C – Consulted (konzultuje), I – Informed (má být informován).
Referenční model	Referenční model – model, který je, vedle metodické stránky řešení, naplněn předdefinovaným obsahem. Tento obsah, který tvoří například podnikové procesy a jejich prvky, vzniká a postupně se rozvíjí na základě poznatků a zkušeností z dosud realizovaných projektů pro různé zákazníky v praxi.
Referenční proces	Referenční proces – proces či skupina procesů v rámci referenční metodiky.

Relační databáze	Relační databáze – databáze splňující dvě základní podmínky: databáze je chápána jako množina relací, jsou k dispozici minimálně operace selekce, projektování a spojení.
Report	Report – výstup software s výsledky hodnot ukazatelů. Může být vyjádřen tabulkou, grafem atd.
RI	RI – Results Indicators – se vztahují k dějům, co byly ukončeny. Může jít o děje dlouhodobé např. fáze, dlouhodobý projekt, nebo o děje krátkodobé např. aktivita nebo proces.
Role	Role – představují typové skupiny pracovníků charakterizované vykonáváním obdobných činností. Jeden člověk může zastávat více rolí. Role mají definované odpovědnosti, které zahrnují provádění určitých činností.
Řízení výkonnosti	Řízení výkonnosti – kombinace managementu, metodik a metrik podporovaná aplikacemi, nástroji a infrastrukturou, která umožňuje uživatelům definovat, monitorovat a optimalizovat výsledky a výstupy tak, aby bylo dosaženo cílů osobních či cílů organizační jednotky v souladu se strategickými cíli stanovenými na různých úrovních řízení podniku (osobní, procesní, skupinové a korporátní cíle podniku nebo podnikatelského ekosystému).
Řízení výkonnosti IT	Řízení výkonnosti IT – IT PM – IT Performance Management – koncept řízení výkonnosti IT založený na vztazích metod, procesů, metrik a aplikací řízení IT.
Scénář	Scénář , resp. životní situace – v řízení podniku a informatiky vymezuje jeho podstatu a možnosti, jak danou životní situaci řešit pomocí úloh MBI.
Slovník dat	Slovník dat – Data Dictionary – prostředek centrálního popisu datových struktur.
Složený klíč	Složený klíč – klíč tvořený více atributy
Snowflake schéma	Snowflake schéma – Schéma sněhová vločka – typ dimenzionálního databázového modelu tvořeného více normalizovanými a nenormalizovanými tabulkami dimenzí.
Softwarová architektura	Softwarová architektura – určuje, z jakých modulů bude software postaven a jaké vazby budou existovat mezi těmito moduly.
Sourcing	Sourcing – podnikový proces, jehož cílem je rozhodnutí o tom, které služby, procesy a zdroje má podnik zajišťovat sám a které přenechat externím poskytovatelům, výběr nejvhodnějších poskytovatelů externích služeb, sepsání smluv s poskytovateli o obsahu a úrovni poskytovaných služeb a kontrola poskytovaných služeb a řízení vztahů s externími poskytovateli.
Star schéma	Star schéma – schéma hvězdy je typ dimenzionálního databázového modelu tvořeného pouze nenormalizovanými tabulkami dimenzí.
Transakční zpracování	Transakční zpracování – metoda zpracování dat, při které se každý požadavek zpracuje okamžitě po svém příchodu. Uživatel může v průběhu zpracování svůj požadavek upravit.
Ukazatel	Ukazatel – sledovaný údaj (Fact, Measure) v organizaci, například objem prodeje, počet reklamací, obrát atd.
Úloha	Úloha – v modelu MBI je základní logickou jednotkou řízení podnikové informatiky. Úloha je dokumentována řadou atributů, tj. cílem, obsahem, vstupy, výstupy, procesy řízení, použitými metodami, metrikami, aplikacemi a faktory úspěšnosti.
XML	XML – eXtensible Markup Language – značkovací jazyk, jehož aplikací na textové soubory vznikají jednotlivé XML dokumenty. Vlastní specifikace jazyka uvádí způsob zápisu struktury dokumentu, mechanismus vytváření logických struktur v dokumentu, pravidla deklarace elementů a vlastností, apod.
XQuery	Xquery – dotazovací nástroje pro získávání dat z XML dokumentů na základě definovaných podmínek a pravidel.
XSD	XSD – XML Schema Definition Language – jazyk pro definování XML schémat. Mechanismus popisu a uložení struktury XML dokumentu. Využívá se u složitých datových struktur (DTD)
XSLT	XSLT – Extensible Stylesheet Language Transformation – prostředek, který transformuje XML dokumenty do dokumentů XML s jinou datovou strukturou (XSD nebo DTD) nebo do jiných datových formátů (HTML, PDF, RTF, databázových formátů atd.)